

Søren Gades bårtale

Taler

Søren Gade Jensen
Folketingets formand

Dato

23. juni 2023

Sted

Nymindegab, Sydvestjylland

Kære alle sammen.

Tak for invitationen til at komme og sige nogle ord ved Sankt Hans.

På denne tid af året er vores land allersmukkest. Vi har meget at fejre. Og hvis man skal være lidt højstemt, så lad os på denne aften glæde os over livet. Over at vi er til. Over at vi er sammen.

Den danske sommer har inspireret generation efter generation af digtere. Jeg synes, ingen kommer tættere på at vise sammenhængen mellem årstid og sindsstemning end Thøger Larsen, når han i ”Danmark nu blunder den lyse nat” sammenfatter det således: ”Sol over grønne sletter/lykke og lyse nætter”.

Man kan ikke andet end være glad i låget ved Sankt Hans.

Nu er dagene længst og lyset stærkest. Men for at vi kan opleve lyset så stærkt på denne årstid, må der også findes mørke.

Der findes ikke evigt solskin. Vores liv består af modsætninger. Liv og død, godt og ondt, evighed og forgængelighed. Lys og mørke.

I vores modsætningsfyldte tilværelse er lyset billede på glæden og optimismen. Og selv når det ser mørkest ud, er der håb at hente i lyset. Den canadiske sangskriver Leonard Cohen siger det meget rammende: ”Der er en sprække i alting/det er dér, lyset kommer ind”.

Lys er forudsætning for liv. Planter kan ikke vokse uden. Mennesker har også brug for lys. Jeg tror, vi er mange, der ligger lavt i stemningsleje i de mørke vintermåneder.

Så meget desto stærkere virker det på os, når vi kan fråse i lys, som vi kan lige nu. Lyset er et stærkt symbol og en meget brugt metafor i sproget.

Vi siger, at han eller hun ser lyst på tingene, hvis vedkommende er positiv og optimistisk. Og hvis vi kan se håb forude i en mørk tid siger vi, at der er lys for enden af tunnelen. Vidende mennesker er oplyste.

Grundtvig bruger også lyset som en gennemgående metafor i sangen "Er Lyset for de Lærde blot". Her siger han, at "Lys er himlens gave".

Sure mennesker er til gengæld nogle lyseslukkere. De er forhåbentlig blevet hjemme i aften for at se TV Charlie.

Jeg har fejret Sankt Hans, lige siden jeg var barn. For mig er Sankt Hans glæde og fællesskab. Til en rigtig Sankt Hans hører familie, venner og naboer. Et glas rosé eller en kold fadøl. Børn der løber glade og ubekymrede rundt, selv om det er over deres normale sengetid.

Sankt Hans er oprindeligt en kristen fest til ære for Johannes Døberen, der var Jesu fætter. Det var ham, som døbte Jesus, og derfor bliver han kaldt Døberen. Når det er Sankt Hans, fejrer vi egentlig Johannes Døberens fødselsdag, der falder præcis et halvt år før Jesu fødselsdag.

I gamle dage troede man, at lægeurter havde en særlig kraft omkring Sankt Hans.

Men natten mellem den 23. og 24. juni blev også brugt til andet end at plukke urter.

Helt tilbage i middelalderen mødtes man på torve eller marker for at brænde bål, danse og synge skæmteviser.

Arbejdet var dengang hårdt og slidsomt fra tidlig morgen til sen aften. Man måtte benytte sig af de få lejligheder, der var til at finde en, man kunne holde kær. Sankt Hansaften var datidens dating. I stedet for at swipe i et billedkatalog på nettet, bød mændene kvinderne op til dans og håbede på et match.

Kirken var selvfølgelig kritisk over for denne form for Sankt Hansfest. Præsten Niels Hemmingsen skrev i 1500-tallet om den utugtige aften, at den blev fejret med dans og ild der optændte til at huje, skrig og drikke den hele nat.

Det er velkendt, at når sprutten går ind, stiger safterne.

Jeg er sikker på, at Sankt Hansaften dengang gjorde noget godt for artens videreførelse.

I vore dage fejrer vi Sankt Hans på en mere behersket måde. Men glæden for midsommeren og lyset er den samme som for 500-600 år siden.

Sankt Hansaften søger vi sammen med andre.

Glæden er bare større, når vi har nogle at dele den med.

Over hele landet fejrer folk sommeren og lyset. Fra Skagen til Saksøbing. Fra Blåvand til Bornholm. Vi synger de samme sange – sange der forbinder os med hinanden.

På en aften som i aften oplever jeg netop dét. At være forbundet med andre. At kunne være sammen med jer forstærker min egen glæde over midsommeren. Får mig til at føle mig dansk.

Som mennesker er vi sociale væsner. Vi kommer til verden klar til at indgå i samspil og kontakt med andre. Vi definerer os i forhold til andre. Til familie, til venner, kolleger, naboer eller gamle klassekammerater.

Jeg er selv far til to gifte døtre, og jeg har tre børnebørn. Den yngste kom til verden for lidt over en uge siden.

Jeg går på jagt med mine jagtvenner. Jeg er så privilegeret, at jeg er valgt som formand for Folketinget. Det er mine relationer, der giver mig identitet. Uden dem ville jeg bare være et CPR-nummer.

Danmark er et land med stærke fællesskaber. De kommer i mange forskellige

former. Man kan næsten sige, at Danmark bygger på et organiseret sammenhold.

Vores grundlov fra 1849 giver os ret til at forsamles og danne foreninger med et lovligt formål uden først at skulle spørge om lov.

Man siger for sjov, at når tre danskere møder hinanden, bliver de enige om at danne en forening. Det er der rigtig mange, som gør. I Danmark er der over 100.000 foreninger.

Mange af dem er velgørende foreninger, som har til formål at gøre noget for andre. De har afsat i, at vi har et ansvar for hinanden. Eller ”næsten” som der står i Biblen.

Hvis man har overskud, har man pligt til at dele ud til dem, der er i underskud.

Foreningsfriheden har også været central for udviklingen af det danske samfund. Tænk bare på landmændenes andelsbevægelse og arbejdernes fagforeninger og boligselskaber. Man kan mere, når man går sammen med andre.

De stærke sammenhold i Danmark danner os som mennesker. Vi bliver hele mennesker ved at være sammen med andre. Vi lærer at lytte, være tolerante og finde løsninger i fællesskab. Det er ikke noget, man kan lære ved selvstudium foran computeren.

Fællesskab og tillid er to sider af samme sag. Danmark er et land, hvor vi har en høj grad af tillid til hinanden. Både til dem, vi ikke kender, og til staten. Vi er flere gange blevet kåret som verdensmestre i tillid.

Historikere og andre kloge personer har forskellige bud på, hvorfor tilliden i Danmark er så høj.

Et bud er, at Danmark som et lille land altid har måttet handle med andre for at klare sig. At udveksle varer er at forhandle om prisen og respektere den anden

part.

Den effektive korruptionsbekæmpelse betyder også meget for vores tillid til det offentlige. I Danmark er der ikke penge under bordet, når vi indsender en ansøgning til kommunen.

Selv om vi har det samme pas, er der meget, der adskiller os som danskere. Vi er forskellige i forhold til alder, uddannelse og politiske holdninger.

Men Sankt Hans er en af de dage på året, der samler os på tværs. En begivenhed der fungerer som en slags kit. Et bindemiddel.

Det er ved at holde traditioner i hævd, at vi bekræfter vi hinanden i, at vi er rundet af den samme historie og kultur. Drachmanns midsommervise er fx indbegrebet af danskhed. Som Skagensmalerierne. Som Matador. Og hvis en siger ”Livet er ikke det værste vi har/Og om lidt er kaffen klar”, så kommer vi med det samme til at tænke på Povl Dissing og Svantes viser. Det er vores fælles referenceramme. Vores stammesprog.

Det betyder ikke, at vores danske kultur er bedre end de andres. Den er bare vores.

De andre har deres. Den ene er ikke bedre end den anden, men vores fælles historie former vores bevidsthed og binder os sammen.

Hvis vi går nogle hundrede år tilbage, var det kristendommen, som bandt os sammen. Kristendommen gav os svar på de store spørgsmål. Danmark var homogent. I dag er det danske samfund mere opdelt.

Så meget desto vigtigere er det, at vi kan samles på dage, hvor vi er sammen. Det er godt at skabe samhørighed og mødes ansigt til ansigt. Det er det, vi har mærkedage til.

God Sankt Hans og god sommer til jer alle.

Kilde
ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Båltale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-gades-baltale>